

Wstęp

Biorąc pod uwagę poziom dojrzałości nauki o zarządzaniu można zauważyć, że nie budzi wątpliwości przedmiot zainteresowania, jakim są organizacje rozumiane jako system socjotechniczny, ze szczególnym uwzględnieniem ich istoty, kształtu (tj. architektury organizacji) oraz zachodzących w nich procesów, przede wszystkim procesów zarządzania. Nie budzi także wątpliwości взгляд badawczy (specyficzny punkt widzenia, z którego przedmiot badawczy jest analizowany), jakim jest analiza funkcjonowania organizacji prowadzona z perspektywy *sprawności* jej funkcjonowania. Jednak trzeci fundament każdej nauki – metoda badawcza – stanowi wciąż obszar poszukiwań, mających na celu wykształcenie specyficznych narzędzi badawczych właściwych dla nauki o zarządzaniu.

Niniejsza monografia powstała jako jeden z elementów uczczenia 50-lecia funkcjonowania Katedry Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. Od początku jej istnienia poszukiwania szeroko rozumianych kwestii dotyczących metodologicznych aspektów zarządzania stanowiły ważny element budowania własnej tożsamości naukowej. W poszukiwaniach tych towarzyszyły jej Katedra Metod Organizacji i Zarządzania, a następnie Katedra Analiz Strategicznych – obie funkcjonujące w ramach Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Swoją treścią monografia ta wpisuje się w nurt wspomnianych wyżej poszukiwań dotyczących wykształcenia specyficznych narzędzi badawczych właściwych dla nauki o zarządzaniu. Skupiając się na metodologicznych aspektach zarządzania, włącza się w dyskusje o stosowaniu narzędzi w różnych obszarach funkcjonowania organizacji. Odnosząc się do jednego z kluczowych źródeł inspiracji, jakim dla nauki o zarządzaniu jest prakseologia, można powiedzieć, że zawarta w monografii dyskusja odwołuje się do poszukiwania „najszerzych uogólnień odnoszących się do wszelkich form świadomego i celowego działania rozpatrywanego ze względu na sprawność działania; poszukiwania konstrukcji i uzasadnień dla dyrektyw praktycznych, tj. nakazów i zakazów oraz zaleceń i ostrzeżeń dotyczących wzmaganie sprawności i unikania niesprawności w działaniu” (parafraza definicji prakseologii za: T. Pszczołowski, *Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji*, Ossolineum, Wrocław 1978).

Rozważania dotyczące metodologicznych aspektów zarządzania pogrupowane zostały w trzy konteksty:

- kontekst społeczny – w którym znalazły się teksty odnoszące się do socjokulturowych uwarunkowań funkcjonowania organizacji, roli człowieka i jego szeroko rozumianych kompetencji w budowaniu sprawnego funkcjonowania organizacji;

– kontekst narzędziowy – w którym zgromadzone teksty odnoszą się do „mechaniki” organizacji, skupiając się na jej technicznych aspektach funkcjonowania; szczególny nacisk w tej części monografii został położony na dyskusję dotyczącą metodologii badań nad różnymi aspektami funkcjonowania organizacji i pomiaru efektów tych działań;

– kontekst globalny – w którym umieszczone zostały teksty odnoszące się do sprawności funkcjonowania organizacji rozumianej jako system otwarty, pozostający w relacji ze swoim otoczeniem.

Przedstawione w monografii teksty wpisują się w interdyscyplinarny charakter nauki o zarządzaniu i wynikające z niego poszukiwania tożsamości nauki w ramach z jej zróżnicowania oraz wielości podejść i perspektyw analizy.

Tomasz Czapla